

Pertenduda dala jonta provinziela:

Finalmënter na scunanza dla grupa de Saslonch cun i Plans de Cunfin

N lunësc ai 12 de setëmbër ie rapresentanc dla grupes de scunanza per l'ambient jic ti palns de Cunfin cun l'asseseura provinziela Maria Hochgruber Kuenzer y i scrivans dla provinzia Leo Hilpold y Enrico Brutti. Tlo ti plans de Cunfin amesa la grupa dl Saslonch se an ino n iede damanda dala politica che i plans de Cunfin y la grupa de Saslonch venie finalmënter metui sota scunanza.

Bele Luis Tranker se ova batu l'ann 1985 per stravardé i plans de Cunfin, pertendan chësc ënghe dal president dla provinzia da ntlëuta Silvius Magnago. N lunësc ie stai i rapresentanc dla grupa Nosc Cunfin, Lia da Mont, Lia per Natura y Usanzas, Alpenverein Südtirol, Dachverband per natura y ambient, Heimatpflegeverband Südtirol, Tutela Ambiente Montano, Club Alpino Italiano, Lia di Biologes de Südtiroler, Lia per la scunanza di uciei, Mountain Wilderness y la grupa Climate Action dl Südtirol a se pertender dala provinzia che la grupa de Saslonch cun i plans de Cunfin muessa finalmënter uni metui sota scunanza.

Desdì proiec de nfastrutures

Cun l' meter sota scunanza muessa uni proiet de nfastrutura uni nega definitivamënter. L' turism crësc a var plën, la sajón da d'insta 2022 à te Südtirol mo n iede auza l' record dl 2019 y perchël ie la tentazion de fabbriché ora mo i ultim rajons de gheneda dla Dolomites, mo majera. Chësc vel ënghe per la grupa de Saslonch y i Plans de Cunfin. L' cunliamënt prugrama danter Monte Pana y Saltaria, cun na ferata o na furnadoia, l' renuvé y l' aumenté dla cumpeida de persones per la furnadoia sun la sciorta de Saslonch, desferenc studesc de linfc ntëur al Saslonch: duc chisc proiec ie bele tl lëur de uni laurei ora o n pert bele anjeniei. Ma chisc proiec va me do al prufit y ne n' a net nia dan fé cun na politica de sustenibilita, che cela de viers dl dauni.

Da permo ie unì presenta l' Klimaplan de Südtirol 2040. Tlo veniel auza ora tan de mpurtanza che ie a mantenì rajons mo naturei per arjonjer i fins de scunanza. Ultima juebia à l' president dla Jonta provinziela Arno Kompatscher ntan na discusion publica per i dis sul sustenibilà dit, che èl ie per mèter sota scunanza la grupa dl Saslonch cun i Plans de Cunfin. L' meter sota scunanza dla grupa dl Saslonch y di plans de Cunfin fossa n var scëmpl, ma de gran valor y mpurtanza, che la lies de scunanza se damanda bele da 40 ani inca.

La grupa de Saslonch y i plans de Cunfin: n raion de marueia unich.

La grupa de Saslonch ie una dla furmazion plu grandieusa dla Dolomites, de gran valor geologisch, ma ne fesc danz mo nia pert dl UNESCO. Te Cunfin ne n'ie nia me la funtanes dal ega da beber per Urtijëi, Surëghes y Runggaditsch, ma nce n rajon da fé coa per uciei mancei, sciche nce n post da paussé per uciei tla migrazion. Adum ai bosc ntëur Cunfin via ie chësc rajon un di ultimi posc de gheneda per i tieres salvësc. Ma l peis ne dëssa tlo nia me uni dat ai tieres sota scunanza scric dant dala EU, ma nce al bujen de mantení posc naturei, te n rajon che ie bele nsci tan disturba dal ntervënt dla persona. I plans de Cunfin, adum cun i bosc ntëur via, ie pervia de si variacions natureles n bon post per la biodiversita y muessa a uni maniera ënghe uni stravardei dal pont ecologisch.

L ie bele uni fat ora ti chemuns

Danter l 2010 y l 2013 à i chemuns de Urtijëi, St. Christina y Sëlva, fat ora che la grupa de Saslonch y i plans de Cunfin dëssa uni metui sota scunanza y seurapro metui sota scunanza dl UNESCO. L fossa sën gran ëura che chësta dezijions venie metudes ndrova. L'assesëura Kuenzer a mpermetu: "Nëus mantenion l cuntat y cialeron de cri na soluzion deberieda, coche n possa arjonjer la scunanza. " Sambën adrovel ilo la dezijion politica. Y avisa chël se damanda la lies de scunanza dala jonta provinziela. Perchël ti a Heidi Stuffer, presidënta dla grupa Nosc Cunfin, seurandat al'assesëura provinziela Kunezer n scrit, sustenì dala grupes Lia da Mont, Lia per Natura y Usanzas, Alpenverein Südtirol, Dachverband per Natura y ambient, Heimatpflegeverband Südtirol, TAM Tutela Ambiente Montano, Club Alpino Italiano, Lia di Biologes de Südtiroler, Lia per la scunanza di uciei, Mountain Wilderness y la grupa Climate Action dl Südtirol, cun la pertenduda: "Nëus se pertendon che la grupa dl Saslonch y i plans de Cunfin venie al plu prësc metui sota scunanza!"

